

Borgerresumé: Den årlige gennemførelsesrapport for det danske landdistriktsprogram 2018

Landbrugsstyrelsen udarbejder hvert år en gennemførelsesrapport for det danske landdistriktsprogram. Årsrapporten godkendes af EU-Kommissionen. Årsrapporten har bl.a. til formål at give en detaljeret opgørelse af, hvor langt Danmark er kommet med at nå målsætningerne indenfor de enkelte prioriteter og fokusområder i landdistriktsprogrammet. Årsrapporten for 2018 adskiller sig fra tidligere års rapporter ved at have en særskilt evalueringsdel, der fremgår af kapitel 7.

De væsentligste resultater i årsrapporten 2018

Landdistriktsprogrammet for 2014-20 beskriver de enkelte foranstaltninger og hvilke fokusområder og EU-prioriteter de bidrager til at opfylde. Årsrapporten viser, hvor langt Danmark er kommet med at opnå målsætningerne indenfor de enkelte fokusområder. Målopfyldelsen vurderes samlet set at være tilfredsstillende i perioden 2014-2018. Der er dog enkelte fokusområder, som skal følges nærmere for at sikre målopfyldelsen.

Nedenstående tabel opsummerer de væsentligste resultater i perioden 2014-18. Tabellen er magen til tabel 5.4. i Landdistriktsprogrammet. Tabellen har her fået tilføjet en ekstra kolonne, som viser fremdriften i forhold til at opfylde målene. Tabellen viser målværdier for 2023, planlagte udgifter (euro), hvilke foranstaltninger, der indgår til opfyldelse af de enkelte mål samt fremdriften pr. 31. december 2018:

Prioritet 1					
Fokusområde	Målintikatornavn	2023 målværdi	Planlagte udgifter	Kombination af foranstaltninger	Fremdrift pr. 31. dec. 2018
1A	T1: procentdel af udgifterne i henhold til artikel 14, 15 og 35 i forordning (EU) nr. 1305/2013 i forhold til de samlede udgifter for landdistriktsudviklingsprogrammet (fokusområde 1A)	4,34%		M01, M16	2,74%
1B	T2: Samlet antal samarbejdsprojekter, som modtager støtte under samarbejdsforanstaltningen (artikel 35 i forordning (EU) nr. 1305/2013) (grupper, netværk/klynger, pilotprojekter...) (fokusområde 1B)	96		M16	86
1C	T3: Samlet antal deltagere, som er uddannet i henhold til artikel 14 i forordning (EU) nr. 1305/2013 (fokusområde 1C)	6.242		M01	34.703
Prioritet 2					
Fokusområde	Målintikatornavn	2023 målværdi	Planlagte udgifter	Kombination af foranstaltninger	Fremdrift pr. 31. dec. 2018
2A	T4: procentdel af landbrugsbedrifter med støtte fra et regionalt udviklingsprogram til investeringer i omstrukturering eller modernisering (P2A)	2,23%	138.349.725,00	M01, M04, M05, M16	1,08%

Prioritet 4					
Fokusområde	Målintikatornavn	2023 målværdi	Planlagte udgifter	Kombination af foranstaltninger	Fremdrift pr. 31. dec. 2018
4A (agri)	T9: procentdel af landbrugsjord under forvaltningskontrakter for at støtte biodiversitet og/eller landskaber (fokusområde 4A)	16,49%	763.471.364,00	M01, M04, M07, M08, M10, M11, M13	11,41%
	T-DK01 Procentdel af landbrugsbedrifter med støtte til investeringer, der støtter biodiversitet og/eller landskaber (4A) (landbrug) (%)	4,25%			4,37%
4B (agri)	T10: procentdel af landbrugsjord under forvaltningskontrakter for at forbedre vandforvaltningen (fokusområde 4B)	12,36%			8,76%
	T-DK02 Procentdel af landbrugsbedrifter med støtte til investeringer, der forbedrer vandforvaltningen (4B) (landbrug) (%)	3,58%			5,19%
4C (agri)	T12: procentdel af landbrugsjord, der er under forvaltningskontrakter for at forbedre forvaltningen af jorden og/eller forhindre jorderosion (fokusområde 4C)	11,62%			8,95%
	T-DK03 Procentdel af landbrugsbedrifter med støtte til investeringer, der forbedrer forvaltningen af jorden og/eller forhindrer jorderosion (4C) (landbrug) (%)	1,05%			2,70%
4A (forestry)	T8: procentdel af skove/andre træbevoksede områder under forvaltningskontrakter for at støtte biodiversitet (fokusområde 4A)	0,48%	45.726.983,00	M08, M15	3,03%
4B (forestry)	T11: procentdel af skovbrugsjord under forvaltningskontrakter for at forbedre vandforvaltningen (fokusområde 4B)	0,05%			0,22%
Prioritet 5					
Fokusområde	Målintikatornavn	2023 målværdi	Planlagte udgifter	Kombination af foranstaltninger	Fremdrift pr. 31. dec. 2018
5B	T15: Samlede investeringer i energieffektivitet (fokusområde 5B)	63.622.860,00	19.721.495,00	M04	7.560.559,75
5C	T16: Samlede investeringer i vedvarende energiproduktion (i EUR) (fokusområde 5C)	62.261.701,00	19.716.504,00	M04, M07, M016	16.232.405,30
5D	T17: procentdel af storkreaturenheder, der er påvirket af investeringer i forvaltning af dyreenheder med henblik på en reduktion af drivhusgas- og/eller ammoniakudledninger (fokusområde 5D)	3,88%	72.571.270,00	M04, M10	1,71%
	T18: procentdel af landbrugsjord, der er under forvaltningskontrakter rettet mod reduktion af drivhusgas- og/eller ammoniakudledninger (fokusområde 5D)	0,42%			0,28%
Prioritet 6					
Fokusområde	Målintikatornavn	2023 målværdi	Planlagte udgifter	Kombination af foranstaltninger	Fremdrift pr. 31. dec. 2018
6B	T21: procentdel af befolkningen i landdistrikter, der er omfattet af lokaludviklingsstrategier (fokusområde 6B)	50,87%	77.922.074,00	M19	54,10%
	T23: Stillinger skabt i støttede projekter (Leader) (fokusområde 6B)	1.137,00			405

Nedenfor gennemgås fremdriften for de enkelte fokusområder og ordninger:

Fokusområde - 1A Fremme af innovation, samarbejde og udvikling af vidensbasen i landdistrikterne

Der er gennemført 171 projekter i perioden 2014-2018. Projekterne har primært fået tilsagn under LDP 2007-13, men er alle finansieret af LDP 2014-20.

Der er god fremdrift i andelen af afholdte udgifter til fokusområde 1A, som pr. 31.12.2018 udgjorde 2,74% af de samlede udgifter for Landdistriktsprogrammet. Dette skal ses ift. målværdien på 4,34%.

Ordninger som bidrager til dette fokusområde: Erhvervsudvikling – udvikling og vidensoverførsel og Økologifremme.

Fokusområde 1B - Styrkelse af forbindelserne mellem landbrug, fødevarerproduktion og skovbrug samt forskning og innovation, herunder med henblik på bedre miljøforvaltning og miljømæssige resultater

Der er gennemført 86 projekter i perioden 2014-2018. Dette skal ses i forhold til målsætningen om 96 projekter i 2023. Projekterne har primært fået tilsagn under LDP 2007-13, men er alle finansieret af LDP 2014-20.

Ordninger som bidrager til dette fokusområde: Erhvervsudvikling – udvikling.

Fokusområde 1C - Fremme af livslang læring og erhvervsuddannelse inden for landbrug og skovbrug

Der er gennemført 86 projekter i perioden 2014-2018. Projekterne har primært fået tilsagn under LDP 2007-13, men er alle finansieret af LDP 2014-20. I alt har projekterne uddannet 34.703 personer. Målet om uddannelse af 6.242 personer i 2023 er derfor mere end opfyldt. Dette skyldes bl.a. at besøgende ved åbent hus arrangementer er omfattet af begrebet uddannelse for de projekter, hvor tilsagnet er givet under LDP 2007-13.

Ordninger som bidrager til dette fokusområde: Erhvervsudvikling – vidensoverførsel.

Fokusområde 2A - Forbedring af alle landbrugets økonomiske resultater og lettelse af omstruktureringen og moderniseringen af bedrifter, navnlig med henblik på at øge markedsdeltagelsen og -orienteringen samt diversificeringen af landbruget

Der er god fremdrift i andelen af landbrugsbedrifter, som modtager støtte til omstrukturering eller modernisering. 1,08% (419) af alle landbrugsbedrifter (38.800) har pr. 31.12.2016 modtaget støtte. Dette skal ses i forhold til målværdien på 2,23% (865).

Ordninger som bidrager til dette fokusområde: Erhvervsudvikling, Økologisk Investeringstøtte, Etablering af løsdrift i Farestalde, Modernisering Kvægstalde, Modernisering af Slagtesvinestalde, Miljøteknologi – Gylleforsuring og Miljøteknologi - Kvæg, Svin og Gartnerier.

4A - Genopretning, bevarelse og forbedring af biodiversiteten, bl.a. i Natura 2000-områder og i områder med naturbetingede eller andre specifikke begrænsninger, og af landbrug af høj naturværdi samt af de europæiske landskaber

Landbrug

Der er 11,41% af landbrugsjorden og 4,37% af landbrugsbedrifterne under forvaltningskontrakter for at støtte biodiversitet og/eller landskaber. Der er dermed en god fremdrift ift. at opnå målsætningerne for 2023.

Skovbrug

Der er 3,03% af skov/andre træbevoksede arealer under forvaltningskontrakter for at støtte biodiversitet og/eller landskaber. Det er langt over målet for 2023 på 0,48%. Den høje målopfyldelse skyldes primært, at der er videreført tilsagn fra LDP 2007-2013. Der er desuden en betydelig interesse for etablering af ny skov.

Ordninger som bidrager til arealmålet i dette fokusområde: Natura 2000 Rydning og forberedelse til afgræsning, Naturlige vandstandsforhold, Bilag IV – arter, Læhegn, Lavbund, Kvælstof- og fosfor vådområder, Økologisk Arealtilskud, Pleje af græs- og naturarealer og Fastholdelse af vådområder (Landbrug). Skovrejsning på landbrugsjord, Urørt skov, Særlig drift, Driftsplanlægning og Foryngelse (Skovbrug).

4B - Bedre vandforvaltning, herunder forvaltning af gødningsstoffer og pesticider

Landbrug

Der er 8,76% af landbrugsjorden og 5,19% af landbrugsbedrifterne under forvaltningskontrakter for at forbedre vandforvaltningen. Der er dermed en god fremdrift ift. at opnå målsætningerne for 2023.

Skovbrug

Der er 0,22% af skov/andre træbevoksede arealer under forvaltningskontrakter for at støtte biodiversitet og/eller landskaber. Dermed er målet for 2023 på 0,05% opfyldt. Den høje målopfyldelse skyldes primært, at der er videreført tilsagn fra LDP 2007-2013. Der er desuden en betydelig interesse for etablering af ny skov.

Ordninger som bidrager til arealmålet i dette fokusområde: Naturlige vandstandsforhold, Lavbund, Kvælstof- og fosfor vådområder, Økologisk Arealtilskud og Fastholdelse af vådområder (Landbrug). Skovrejsning på landbrugsjord (Skovbrug).

4C - Forebyggelse af jorderosion og bedre forvaltning af jordbunden

Landbrug

Der er 8,95% af landbrugsjorden og 2,70% af landbrugsbedrifterne under forvaltningskontrakter for at forbedre jorderosion. Der er dermed en god fremdrift ift. at opnå målsætningerne for 2023.

Ordninger som bidrager til arealmålet i dette fokusområde: Beplantning, Naturlige vandstandsforhold, Lavbund, Kvælstof- og fosfor vådområder, Økologisk Arealtilskud, Fastholdelse af vådområder og Skovrejsning på landbrugsjord.

5B - Effektivitetsforbedringer i energiforbruget i landbruget og inden for forarbejdning af fødevarer

Der er foretaget offentlige investeringer i energieffektivitet for 7.560.599,75 mio. euro. Det er 38% af målsætningen på 19.721.495 euro. Denne målsætning på 19,7 mio. skal generere investeringer på i alt 63.622.860 euro.

Ordninger som bidrager til dette fokusområde: Miljøteknologi.

5C - Lettere levering og brug af vedvarende energikilder, biprodukter, affald og restprodukter og af andre nonfoodråmaterialer med henblik på bioøkonomien

Der er foretaget offentlige investeringer i vedvarende energiproduktion for 16.232.405 mio. euro.

Det udgør 82% af målsætningen på 19.716.504 euro. Målsætningen på 19,7 mio. skal genere investeringer for i alt 62.261.701 euro.

Ordninger som bidrager til dette fokusområde er kun de ordninger som har fokusområdet som primært mål: Biogas.

5D - Reduktion af udledningen af drivhusgasser og ammoniak fra landbruget

1,71% af alle storkreaturenheder er påvirket af investeringer rettet mod reduktion af drivhusgas- og/eller ammoniakudledninger. Med samme formål er 0,28% af landbrugsbedrifterne underlagt forvaltningskontrakter. Der er dermed en god fremdrift ift. at opnå målsætningerne for 2023.

Ordninger med primær effekt som bidrager til dette fokusområde: Miljøteknologi og Lavbund.

6B - Fremme af lokaludvikling i landdistrikterne

54,10% af befolkningen i landdistrikterne er omfattet af lokale udviklingsstrategier. Dette opfylder målet om, at 50,87% af befolkningen i landdistrikter skal være omfattet af lokale udviklingsstrategier.

Der er skabt 405 stillinger i støttede projekter. Dette er fint ift. målsætningen på 1137 stillinger.

Ordninger som bidrager til dette fokusområde: LAG.

Programændringer i 2018

I 2018 blev der to gange truffet beslutning om ændring af landdistriktsprogrammet. Det første forslag til programændring blev sendt til EU-Kommissionen d. 25 april 2018. EU-Kommissionen godkendte forslaget til programændring d. 14 juni 2018.

De væsentligste elementer i denne programændring var:

- Justering af delmål i landdistriktsprogrammets resultatramme i forlængelse af tidligere omprioriteringer i programøkonomien.

Det andet forslag til programændring blev sendt til EU-Kommissionen d. 5 oktober 2018. EU-Kommissionen godkendte forslaget d. 4 december 2018.

De væsentligste elementer i denne programændring var:

- Justering af programtekst vedr. minivådområder. Herunder med henblik på Indførelse af mulighed for forskudsudbetaling på op til 50 % af de tilskudsberettigede udgifter.
- Justering af programtekst vedr. vådområder og lavbundsprojekter. Herunder med henblik på præcisering af, at N- og P-vådområder samt naturprojekter på kulstofrige lavbundsjord fremadrettet også kan anvendes til at skabe bufferkapacitet i forbindelse med større nedbørsmængder, dvs. klimatilpasning.
- Justering af programtekst vedr. skovrejsning. Herunder med henblik på at mulighed for anvendelse af pesticider mod reduceret tilskudssats fjernes.
- Justering af programtekst vedr. pleje af græs- og naturarealer. Herunder med henblik på indførelse af 10 pct. fleksibilitet i tilsagnsarealet.
- Justering af programtekst vedr. økologi. Herunder med henblik på at omlægningstillægget målrettes, så det alene kan søges af nye økologiske bedrifter. Dette er til forskel fra tidligere, hvor også eksisterende økologer kan søge omlægningstillægget til omlægning af nye arealer.